

Future research on planning and designing urban parks with an approach to promoting social interactions

Davood Vafadari Komarolya¹ | Fereshteh Raeisi Sadati²

1. Corresponding Author, Department of Urban and Rural Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran. E-mail: davood.vafadari@uma.ac.ir

2. Department of Horticultural Sciences, Faculty of Agriculture & Natural Resources, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran. E-mail: f.raeisisadat@uma.ac.ir

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	Landscape types and urban green spaces, especially urban parks, are considered to be one of the most important urban urban spaces and can play a significant role in improving social relations between citizens. Accordingly, the purpose of this research is to research the future of planning and designing urban parks with The approach was to promote social interactions. To collect data, library resources were used to write an introduction and interviews were conducted in two stages to reach the actors and objectives. The first interview was conducted to identify the main actors and important goals related to the research objective. In the next stage, actor-actor and actor-target matrices were formed and provided to the experts in the form of Word software. They were asked to first determine the effects of the actors on each other and then reveal the extent to which the actors agreed or disagreed with the objectives. After entering the experts' opinions in the MACTOR software, related analyses were performed and finally the final research model was extracted through the ATLAS.ti software. Islamic city councils and municipalities are the most influential actors, as well as urban planners and urban designers have been introduced as actors who have shown the most influence after Islamic city councils and municipalities, and finally, green space engineers and landscape architects have been introduced as Actors were recognized as influential or defeated. And in relation to the level of competitiveness of the actors, it can be said that the Islamic councils of the city were recognized as having the most competitive power among the actors, and the municipalities were ranked second in terms of competitiveness, which shows the influence of the two aforementioned actors and the direction of the decisions of these actors It shows the involvement well for other actors. Also, designing pause spaces in urban parks, establishing security and safety in urban parks, considering group games and using group benches as the most important goals and avoiding complex designs in the place of the weakest goals and approaches in order to achieve.
Article history: Received 05 April 2025 Received in revised form 13 May 2025 Accepted 03 June 2025 Published online 20 June 2025	
Keywords: <i>Social relations,</i> <i>Urban spaces,</i> <i>Urban open spaces,</i> <i>Urban landscapes,</i> <i>Urban green spaces.</i>	

Cite this article: Vafadari Komarolya, D., & Raeisi Sadati, F. (2025). Future research on planning and designing urban parks with an approach to promoting social interactions. *Journal of Natural Environment*, 78 (1), 41-55. DOI: <http://doi.org/10.22059/jne.2025.390464.2772>

آینده پژوهی برنامه ریزی و طراحی پارک های شهری با رویکرد ارتقای تعاملات اجتماعی

داود وفاداری کمارعلیا^۱ | فرشته رئیسی ساداتی^۲

۱. نویسنده مسئول، گروه برنامه ریزی شهری و روستایی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. رایانامه: davood.vafadari@uma.ac.ir

۲. گروه علوم باغبانی و فضای سبز، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. رایانامه: f.raeisisadat@uma.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	انواع منظر و فضاهای سبز شهری به ویژه پارک های شهری از مهم ترین فضاهای شهری محسوب می شوند و می توانند در بهبود روابط اجتماعی بین شهروندان نقش قابل توجهی را داشته باشند. بر همین اساس، هدف از پژوهش حاضر آینده پژوهی برنامه ریزی و طراحی پارک های شهری با رویکرد ارتقای تعاملات اجتماعی بود. برای جمع آوری داده ها از منابع کتابخانه ای به جهت نگارش مقدمه و مصاحبه در دو مرحله برای دستیابی به بازیگران و اهداف بهره گرفته شد. مصاحبه اول به جهت شناخت بازیگران اصلی و اهداف مهم مرتبط با هدف تحقیق انجام شد و در مرحله بعدی ماتریس های بازیگر-بازیگر و بازیگر-هدف تشکیل گردیده و در قالب نرم افزار ورد ^۱ در اختیار متخصصین قرار داده شد و از آنها درخواست شد ابتدا تأثیرات بازیگران بر روی یکدیگر را مشخص نمایند و سپس میزان موافقت و مخالفت بازیگران با اهداف را آشکار سازند. بعد از وارد کردن نظرات متخصصین در نرم افزار مکتور ^۲ تحلیل های مرتبط انجام گرفت و در پایان مدل نهایی تحقیق از طریق نرم افزار اطلس تی آی ^۳ استخراج شد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۱۶	شوراهای اسلامی شهر و شهرداری ها تأثیرگذارترین بازیگران، همچنین برنامه ریزان شهری و شهرسازان به عنوان بازیگرانی که بعد از شوراهای اسلامی شهر و شهرداری ها بیشترین تأثیرگذاری را نشان داده اند، معرفی شده اند و در نهایت مهندسان فضای سبز و معماران منظر به عنوان بازیگران تأثیرپذیر یا مغلوب شناخته شدند و در ارتباط با میزان رقابت پذیری بازیگران نیز می توان گفت که شوراهای اسلامی شهر دارای بیشترین قدرت رقابت در بین بازیگران شناخته شدند و شهرداری ها در رتبه دوم رقابت پذیری قرار گرفتند که نشان دهنده قدرت تأثیرگذاری دو بازیگر مذکور بوده و جهت دهی تصمیمات این بازیگران برای سایر بازیگران دخیل را به خوبی نمایان می سازد. همچنین طراحی فضاهای مکث در پارک های شهری، برقراری امنیت و ایمنی در پارک های شهری، در نظر گرفتن بازی های گروهی و استفاده از نیمکت های گروهی مهم ترین اهداف و پرهیز از طراحی های پیچیده در جایگاه ضعیف ترین اهداف و رویکردها به جهت دستیابی از جانب بازیگران هستند.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۲/۲۳	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۱۳	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۳/۳۰	
کلیدواژه ها:	
فضاهای شهری،	
فضاهای باز شهری،	
مناظر شهری،	
فضاهای سبز شهری،	
روابط اجتماعی.	

استناد: وفاداری کمارعلیا، داود؛ و رئیسی ساداتی، فرشته (۱۴۰۴). آینده پژوهی برنامه ریزی و طراحی پارک های شهری با رویکرد ارتقای تعاملات اجتماعی. محیط

زیست طبیعی، ۷۸ (۱)، ۴۱-۵۵.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jne.2025.390464.2772>

© نویسندگان.

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

^۱Word software

^۲Mactor software

^۳Atlas.ti software

مقدمه

شهرنشینی محصول توسعه اجتماعی و اقتصادی تا مرحله معینی است و فرآیند پیچیده‌ای است که در آن عوامل بسیاری مانند جمعیت، اقتصاد و جامعه در تعامل هستند (Chan, 2010; Zhong and Chen, 2022). شهرها نقش چند وجهی در توسعه اجتماعی دارند. شهرنشینی یک نیاز اجتناب‌ناپذیر برای ارتقای پیشرفت اجتماعی است (Guan et al., 2018; Zhong and Chen, 2022). و رفاه ساکنان شهری نیز ارتباط تنگاتنگی با آن دارد (Kamei et al., 2021; Zhong and Chen, 2022). در حال حاضر، بیش از نیمی از جمعیت انسانی جهان (۵۵٪) در شهرها زندگی می‌کنند (UN-Habitat, 2022; Syamili et al., 2023). اما انتظار می‌رود این نسبت تا سال ۲۰۵۰ به ۶۸٪ افزایش یابد (UN, 2019; Syamili et al., 2023). رفاه ساکنان شهری برای تحقق حداکثر پتانسیل آنها در مواجهه با عوامل استرس‌زای روزمره زندگی شلوغ شهری بسیار مهم است (Houlden et al., 2018; Syamili et al., 2023). عوامل محیطی شهرها به‌طور فزاینده‌ای با کیفیت زندگی و رفاه در بافت‌های شهری مرتبط است (Mouratidis, 2018; Patino et al., 2023). وجود و دسترسی به فضاهای سبز در سراسر شهرها به موضوعات مهمی برای سیاست‌های شهری در سراسر جهان تبدیل شده است. فقر و عوامل اجتماعی از عوامل اصلی تعیین‌کننده سلامت انسان در مناطق شهری هستند. با این حال، ویژگی‌های محیطی همبستگی مثبتی با رفاه و سلامت دارند. فضای سبز به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در طیف گسترده‌ای از عوامل مرتبط با کیفیت زندگی شهری مورد توجه روزافزونی قرار گرفته است (James et al., 2016; Markevych et al., 2017; Mouratidis, 2021; Patino et al., 2023; Vafadari Komarolya and Ramezani, 2024). از این رو، ادغام فضای سبز شهری در محیط شهری رو به رشد به‌طور گسترده‌ای به‌عنوان یک راه‌حل مبتنی بر طبیعت برای افزایش شادی و رفاه درک شده شناخته می‌شود (WHO, 2017; UNECE, 2021; Syamili et al., 2023).

توسعه سریع شهرنشینی، شهرها را به مکان‌های اولیه برای مشارکت مردم در تولید و زندگی روزمره تبدیل کرده است. توسعه پارک‌های شهری به تقاضای فزاینده برای زندگی بهتر پاسخ می‌دهد و عملکردهای چند وجهی را هم برای شهر و هم برای ساکنان آن ارائه می‌دهد. پارک‌های شهری به‌عنوان یکی از اجزای حیاتی مناظر نمادین شهری (Soanes and Lentini, 2019; Li et al., 2024) و افزایش آرامش معنوی برای زندگی بهتر محسوب می‌شوند (Bertram et al., 2017; Junyi et al., 2024). پارک‌های شهری جزء کلیدی زیرساخت سبز شهرها هستند و برای تضمین پایداری محیط‌های شهری ضروری هستند (Chiesura, 2004; Chen & Kang, 2023). به‌ویژه از نظر ارائه خدمات اکوسیستمی، کاهش اثرات منفی تغییرات آب و هوا، افزایش رفاه و ارتقای سلامت عمومی (Toth, 2003; Wolch et al., 2014; Vafadari Komarolya et al., 2023; Chen and Kang, 2024). مطالعات متعدد نشان داده‌اند که پارک‌های شهری طیف گسترده‌ای از مزایا را برای ساکنان فراهم می‌کنند که شامل کمک به سلامت جسمی و روانی (Han et al., 2013; Chen and Kang, 2023) و تشویق تعاملات اجتماعی است (Maas et al., 2009; Chen and Kang, 2023). ملاقات برای توسعه جوامع محلی و روابط اجتماعی با همسایگان مهم است زیرا مردم باید بتوانند برای ایجاد روابط با یکدیگر ملاقات کنند (Flap and Völker, 2005; Völker et al., 2007; Maas et al., 2009). بیشترین تماس بین همسایگان در مکان‌هایی مانند امکانات محلی، تفریحی، مدارس، کلیساها و پارک‌ها رخ می‌دهد (Kuo et al., 1998; Völker et al., 2007; Maas et al., 2009). وجود درختان و چمن در فضاهای مشترک، برخلاف فضاهای مشترک بایر، ممکن است ساکنان را به فضاهای بیرونی جذب کند و در نتیجه منجر به تماس‌های مکرر بین همسایگان شود (Coley et al., 1997; Maas et al., 2009). تنظیمات طبیعی در فضای مشترک جذاب هستند؛ زیرا به‌عنوان مثال می‌توانند سایه، حریم خصوصی و بافر صدا را از محیط‌های اطراف فراهم کنند و می‌توانند اثرات ترمیمی داشته باشند (Coley et al., 1997; Hartig et al., 2003; Kaplan and Kaplan, 1989; Maas et al., 2009). علاوه بر ارائه فرصت‌های ملاقات، فضاهای سبز همچنین می‌توانند اجتماع‌پذیری جامعه را ارتقا دهند. احساس اجتماعی ساکنان زمانی تقویت می‌شود که چهار رکن وابستگی اجتماعی، ارتباط و نزدیکی با دیگران، هویت مکان و امکان پیاده‌روی در جامعه وجود داشته باشد. ویژگی‌های طبیعی و فضاهای باز مهم‌ترین ویژگی‌های فیزیکی هستند

که به این چهار رکن احساس اجتماع کمک می‌کنند. ویژگی‌های طبیعی می‌توانند با افزایش احساس وابستگی عاطفی به محله و هویت افراد با مکان، احساس اجتماعی را تقویت کنند که به نوبه خود می‌تواند احساس تنهایی را کاهش داده و حمایت اجتماعی را افزایش دهد (Pretty et al., 1994; Prezza et al., 2001; Kim & Kaplan, 2004; Maas et al., 2009).

در ارتباط با تعاملات اجتماعی و فضاهای شهری تحقیقات مختلفی انجام گرفته است که به برخی از آن‌ها می‌پردازیم؛ Jalilisadrabad و Jalilisadrabad (۲۰۲۵) در تحقیقی با عنوان برنامه‌ریزی راهبردی فضاهای همگانی به منظور ارتقا و بهره‌گیری از تعاملات اجتماعی، نمونه مطالعاتی: منطقه ۱۰ شهرداری تهران؛ به این نتیجه رسیدند که تنوع‌پذیری فعالیت‌ها، اختلاط کاربری، همه‌شمولی اجتماعی، دسترسی به حمل و نقل عمومی، امنیت اجتماعی، خاطره‌انگیزی، ایمنی، بهره‌گیری از تمام حواس، خوانایی، دید و منظر مناسب، انعطاف‌پذیری، مبلمان شهری، نوع بدنه و کف، آسایش اقلیمی و بهداشت محیط مؤلفه‌های اثرگذار در ارتقای تعاملات اجتماعی در فضاهای همگانی هستند و شرایط و فعالیت‌های مناسب برای حضور کودکان و سالمندان منجر به افزایش نظارت و امنیت اجتماعی می‌شود. Karimi و Azimi (۲۰۲۴) در تحقیقی با عنوان نقش عناصر کالبدی در تعاملات اجتماعی در فضاهای عمومی شهری (مورد کاوی: محدوده بوستان رضوان شهر قروه) به این نتیجه رسیدند که عناصر کالبدی همچون مبلمان شهری مؤلفه‌ای مهم و تأثیرگذار در برقراری تعاملات اجتماعی بوده و توجه به این عناصر از طریق برنامه‌ریزی و طراحی کالبدی مناسب می‌تواند میل به بی‌اعتنایی و گذار سریع مردم در فضاهای عمومی شهری را کاهش داده و موجبات سرزندگی هر چه بیشتر شهر را فراهم آورد. Savari و Haghighatian (۲۰۲۴) در تحقیقی با عنوان مدل‌یابی ساختاری عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر وفاق اجتماعی در کلان‌شهر اهواز به این نتیجه رسیدند که متغیرهای فرهنگ اقوام، سبک زندگی، احساس محرومیت نسبی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و عدالت اجتماعی به ترتیب بیشترین تأثیر را بر میزان وفاق اجتماعی در کلانشهر اهواز داشته‌اند. Nabizadeh و همکاران (۲۰۲۳) در تحقیقی با عنوان سنجش تأثیر رابطه رفتارهای غیراخلاقی بر کاهش اعتماد اجتماعی شهروندان به حکمرانی خوب؛ مطالعه موردی: کلانشهر مشهد به این نتیجه رسیدند که حکمرانی خوب بر اعتماد اجتماعی شهروندان (فرضیه اول)، حکمرانی خوب بر رفتارهای غیراخلاقی (فرضیه دوم)، رفتارهای غیراخلاقی بر اعتماد عمومی شهروندان (فرضیه سوم)، و در نهایت حکمرانی خوب از طریق متغیر تعدیل‌گری رفتارهای غیراخلاقی بر اعتماد اجتماعی شهروندان (فرضیه چهارم) تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. Amirfakhrian و همکاران (۲۰۲۳) در تحقیقی با عنوان بررسی قابلیت حضورپذیری و عوامل مؤثر بر تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری (نمونه موردی: بوستان ملت شهر مشهد) به این نتیجه رسیدند که در بین موقعیت‌های بوستان، مزار شهدا، کافی‌شاپ، تجهیزات ورزشی، دریاچه و فضای سبز بیشترین نقش را در بروز تعاملات اجتماعی نشان می‌دهند. استنباط از یافته‌های تحقیق بیانگر آن بود که سه موضوع تنوع کارکردی، موقعیت مکانی و ارزشمندی عناصر فضا می‌تواند به عنوان سرفصل‌های اصلی در تحقق تعاملات اجتماعی گسترده، در بستر فضای شهری مدنظر قرار گیرند. Lazarova و Turgut (۲۰۲۵) در تحقیقی با عنوان بررسی پویایی‌های تفکیک شهری: یک مدل عامل محور مبتنی بر ادغام ترجیحات، تعاملات اجتماعی و مداخلات سیاست به این نتیجه رسیدند که چگونه خواسته‌های فردی، مانند میل به ثبات اقتصادی، فرصت‌های آموزشی، تجربیات فرهنگی و کیفیت محیطی، با عوامل اجتماعی ترکیب می‌شوند تا جداسازی شهری را به روش‌های پیچیده ارتقا دهند. Chen (۲۰۲۴) در تحقیقی با عنوان بررسی ارتباط بین تعامل اجتماعی و ویژگی‌های پارک شهری: دستورالعمل طراحی برای ارتقای کیفیت پارک به طور کلی و جداگانه به این نتیجه رسیدند که کیفیت کلی پارک مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده تعامل اجتماعی است و به دنبال آن مناطق فرعی شامل فضای سبز و زمین بازی و اندازه پارک قرار دارند. ویژگی‌های زیبایی‌شناختی، نگهداری و تمیزی می‌توانند تعامل اجتماعی را ارتقا دهند در حالی که تعداد امکانات و امکانات رفاهی تأثیری را نشان نمی‌دهند. Bazrafshan و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان دل‌بستگی مکانی از طریق تعامل با پارک‌های شهری: یک مطالعه بین فرهنگی، به این نتیجه رسیدند که پارک‌های مدرن و باغ‌های ایرانی از طریق درک عملی و بصری، تعاملات اجتماعی، احساسات و ساختار باغ، امکان ارتباط با مکان را فراهم می‌کردند. Safari و Askarizad (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان تأثیر تعاملات اجتماعی بر الگوهای رفتاری افراد در فضاهای شهری (مطالعه موردی: منطقه عابر پیاده میدان شهرداری رشت، ایران) به این نتیجه رسیدند که تعاملات اجتماعی تأثیر عمیقی بر نحوه رفتار افراد در فضاهای شهری دارد. به طوری که این تأثیر رفتاری که برگرفته از محیط انسان ساخت است، به افراد

منتقل شده و بر نحوه رفتار آنها در زندگی شخصی تأثیر می گذارد. Kang و Cao (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان روابط اجتماعی و الگوهای استفاده در فضاهای عمومی شهری در چین و بریتانیا به این نتیجه رسیدند که طراحی فضاهای عمومی برای انواع کاربران مورد انتظار برای استفاده از فضاها و در نظر گرفتن انواع مختلف گروه های روابط اجتماعی مهم است. Kang و Chen (۲۰۲۳) در تحقیقی با عنوان صداهای طبیعی می توانند تعاملات اجتماعی را در پارک های شهری تشویق کنند به این نتیجه رسیدند که حفاظت و تقویت صداهای مثبت گاهی مهم تر از کنترل نویز است و استراتژی های طراحی که بر محیط صوتی تمرکز دارند می توانند تعاملات اجتماعی در فضاهای پارک شهری و انسجام اجتماعی بلندمدت را تسهیل کنند.

با توجه به مطالب بیان شده می توان گفت پارک های شهری از ارکان مهم فضاهای شهری محسوب می گردند و می توان از طریق این اماکن تعاملات اجتماعی بین شهروندان را بهبود بخشید که از طریق شهرنشینی و زندگی شهری بسیار کم رنگ شده و در خطر نابودی است؛ بنابراین اماکن مذکور باید مورد توجه برنامه ریزان شهری، طراحان شهری و مسئولین مربوطه قرار گیرند. در همین راستا هدف از تحقیق حاضر، آینده پژوهی برنامه ریزی و طراحی پارک های شهری با رویکرد ارتقای تعاملات اجتماعی می باشد و سؤالات پژوهش نیز به این صورت است که اهداف یا شاخص های ارتقای تعاملات اجتماعی در طراحی پارک های شهری چه مواردی هستند؟ از نظر اهمیت به چه صورت طبقه بندی می شوند؟ و کدام بازیگران در پیاده سازی و عملی نمودن شاخص ها و اهداف نقش ایفا می نمایند؟ در ارتباط با نوآوری تحقیق حاضر می توان بیان نمود که شناسایی شاخص ها و یا اهداف مرتبط با رویکرد تعاملات اجتماعی در جهت به کارگیری در طراحی پارک های شهری به طور مستقل و خاص به ویژه با روش تحقیق آینده پژوهی در قالب یک مقاله در سایر تحقیقات مشابه مشاهده نشده است. همچنین توجه به تعاملات اجتماعی و نقش پارک های شهری در بهبود آن مورد کم توجهی متخصصین قرار گرفته و شکاف قابل توجهی در این بخش مشاهده می شود که این تحقیق می تواند شکاف موجود را کم رنگ نماید و نیز نتایج حاصل از پژوهش حاضر می تواند در تحقیقات و امور اجرایی متخصصین مربوطه مورد استفاده قرار گیرد.

روش شناسی پژوهش

در تحقیق حاضر از منابع کتابخانه ای همچون مقالات و کتب مرتبط با موضوع تحقیق و افراد متخصص در زمینه و رشته های مرتبط با رویکرد پژوهش از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته مورد استفاده قرار گرفت (Yousefpour Dokhaniyeh and Vafadari Komarolya, 2024).

روش تحقیق: این پژوهش با توجه به روش جمع آوری اطلاعات و مواد و روش ها از منظر غایت و هدف از نوع تحقیق کاربردی و از منظر ماهیت و روش از نوع تحقیق توصیفی است.

جامعه آماری: جامعه آماری پژوهش حاضر شامل متخصصین امر در رشته های مرتبط با موضوع و هدف تحقیق هستند. **نمونه و روش نمونه گیری:** در این پژوهش از روش نمونه گیری گلوله برفی بهره گرفته شده است و در حین مصاحبه از متخصصین، درخواست معرفی نفر بعدی ارائه گردید (Vafadari Komarolya et al., 2024) که در نهایت از ۱۹ نفر مصاحبه به عمل آمد و به دلیل دستیابی به پاسخ های تکراری متعدد و رسیدن به اشباع نظری مصاحبه با این تعداد متخصص متوقف گردید.

ابزارهای جمع آوری داده ها: در پژوهش حاضر برای به دست آوردن داده های مورد نیاز از منابع کتابخانه ای همچون مقالات مرتبط به جهت نگارش مقدمه و مصاحبه نیمه ساختاریافته در دو مرحله در راستای دستیابی به بازیگران و اهداف استفاده شد و با بهره گیری از نرم افزار مکتور^۴ و نرم افزار اطلس تی آی^۵ تحلیل صورت گرفت (Vafadari Komarolya et al., 2024). در جهت اطمینان از روایی مصاحبه های انجام گرفته پس از انجام فرآیند یادداشت برداری و کدگذاری اولیه نتایج برای تأیید مصاحبه شوندگان در اختیار آنها قرار می گرفت و پس از تأیید مرحله نهایی کدگذاری و تشکیل ماتریس، جهت برگزاری مصاحبه دوم انجام شد. همچنین برای بررسی پایایی مصاحبه های انجام شده از روش توافق درون موضوعی دو کدگذار استفاده شد به این صورت که دو مصاحبه به فرد جدید و متخصص در حوزه علمی مرتبط داده شد و پس از فرآیند کدگذاری، کدهای مشابه و غیر مشابه مورد بررسی

^۴Mactor software

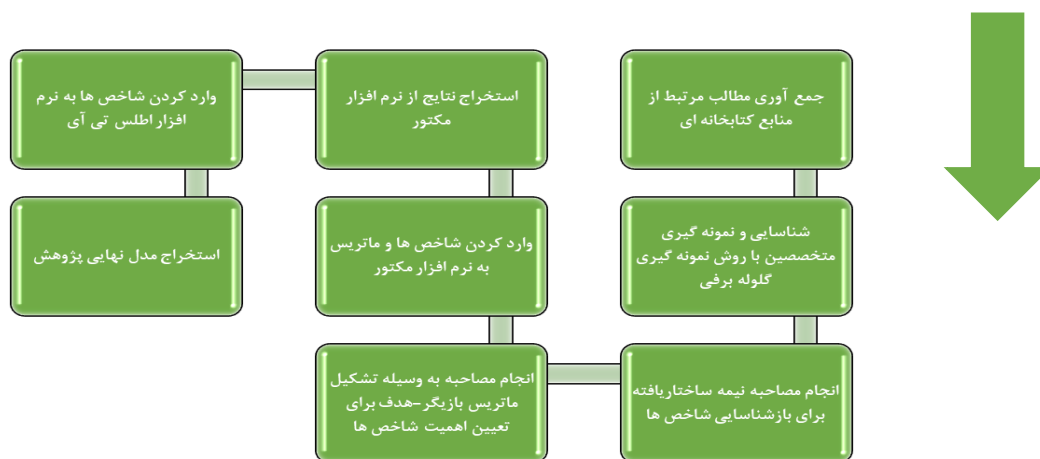
^۵Atlas.ti software

قرار گرفت. در مجموع ۳۵ کد مشخص گردید که ۱۱ کد مشابه و ۵ کد غیر مشابه به دست آمد و درصد پایداری ۶۳٪ نمایان شد که اگر این درصد، ۶۰٪ و بالاتر از آن باشد، پایداری مصاحبه مورد تأیید است (Yousefpour Dokhaniyeh and Vafadari Komarolya, 2024; Vafadari Komarolya et al., 2024) (جدول ۱).

جدول ۱- محاسبه درصد پایداری بین دو کدگذار

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد کدهای مشابه	تعداد کدهای غیر مشابه	پایداری بین دو کدگذار
۱	۱۵	۵	۲	۶۷٪
۲	۲۰	۶	۳	۶۰٪
مجموع	۳۵	۱۱	۵	۶۳٪

تجزیه و تحلیل داده‌ها: بعد از جمع‌آوری داده‌های مرتبط با بازیگران و اهداف تأثیرگذار بر رویکرد تحقیق، بازیگران و اهداف مرتبط از داده‌های جمع‌آوری شده از مصاحبه به وسیله روش تحلیل ساختاری استخراج گردید و سپس ماتریس‌های بازیگر-بازیگر و بازیگر-هدف تشکیل شده و در قالب ورد در اختیار متخصصین قرار داده شد و از آنها درخواست گردید ابتدا تأثیر بازیگران روی یکدیگر را با شماره‌های ۱، ۲، ۳، ۴ مشخص نمایند که در آن عدد ۰ عدم تأثیر و عدد ۴ بیشترین تأثیرگذاری را دارد و سپس میزان موافقت و مخالفت بازیگران با اهداف را از طریق شماره‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ آشکار سازند که در آن عدد ۰ بدون نظر، عدد ۴ بیشترین موافقت و عدد ۴- بیشترین مخالفت را نشان می‌دهد. بعد از وارد کردن نظرات متخصصین در نرم‌افزار مکتور تحلیل‌های مرتبط با موضوعات مورد نظر همچون تأثیرگذارترین و تأثیرپذیرترین بازیگران و سایر موارد مورد نیاز انجام گرفت و نتایج به دست آمده در پژوهش حاضر استفاده گردید و در پایان مدل نهایی تحقیق از طریق نرم‌افزار اطلس تی‌آی استخراج شد (Vafadari Komarolya et al., 2024; Sajedi and Vafadari Komarolya, 2025) (شکل ۱).

شکل ۱- فرآیند انجام پژوهش

یافته‌های پژوهش

پس از جمع‌آوری داده‌های حاصل از مصاحبه با متخصصین مربوطه، بازیگران مورد نظر در حیطه برنامه‌ریزی و طراحی پارک‌های شهری با رویکرد تعاملات اجتماعی شناسایی گردید که شامل شوراهای اسلامی شهر، شهرداری‌ها، شهروندان، مهندسان فضای سبز، برنامه‌ریزان شهری، معماران منظر، جامعه‌شناسان و روانشناسان همچنین اهداف و رویکردها نیز شناسایی شدند که شامل طراحی فضاهای مکت در پارک‌های شهری، برقراری امنیت و ایمنی در پارک‌های شهری، برگزاری جشنواره‌های فرهنگی، برگزاری جشنواره‌های هنری، برگزاری جشنواره‌های ورزشی، ایجاد بازارچه‌های فصلی، در نظر گرفتن بازی‌های گروهی، توجه به سنین مختلف، برگزاری دوره‌های آموزشی، ایجاد فضاهایی جهت همکاری شهروندان، افزایش امکانات تفریحی پارک‌های شهری، افزایش امکانات رفاهی پارک‌های شهری، دسترسی مناسب پارک‌های شهری، در نظر گرفتن جنسیت در طراحی، در نظر گرفتن شهروندان

با نیازهای ویژه، استفاده از نیمکت های گروهی، پرهیز از طراحی های پیچیده، روشنایی مطلوب در شب، استفاده از تابلوها برای دعوت به همکاری اجتماعی و ایجاد فضاهایی جهت دریافت کمک شهروندان هستند. بازیگر غالب شناسایی شده شوراهای اسلامی شهر بوده است که بیشترین تأثیرگذاری را با امتیاز ۱۲۲ به خود اختصاص داده است، همچنین شهرداری ها با امتیاز ۱۱۷ در رتبه دوم تأثیرگذاری قرار گرفته اند و در نهایت مهندسان فضای سبز و معماران منظر تأثیرپذیرترین بازیگران شناخته شدند. بر همین اساس، شوراهای اسلامی شهر و شهرداری ها به دلیل اینکه مسئولیت برنامه ریزی و پایه ریزی مسائل شهری را برعهده دارند، تصمیماتشان دیگر بازیگران را تحت تأثیر قرار می دهد و برنامه ریزان شهری و شهرسازان به دلیل جامعیت تخصص در حیطه شهری بعد از دو بازیگر یاد شده مهم ترین اثر را بر روند تحقق اهداف مرتبط با برنامه ریزی و طراحی پارک های شهری با رویکرد تعاملات اجتماعی را دارا هستند (جدول ۲).

جدول ۲- میزان تأثیرگذاری و تأثیرپذیری بازیگران نسبت به یکدیگر

بازیگران	شهرسازان	برنامه ریزان شهری	مهندسان فضای سبز	معماران منظر	جامعه شناسان	روان شناسان	شوراهای اسلامی شهر	شهرداری ها	تأثیرگذاری
شهرسازان	۱۳	۱۳	۱۶	۱۶	۱۲	۱۲	۷	۷	۸۳
برنامه ریزان شهری	۱۳	۱۳	۱۶	۱۶	۱۲	۱۲	۷	۷	۸۳
مهندسان فضای سبز	۱۲	۱۲	۱۳	۱۳	۱۲	۱۲	۷	۷	۷۵
معماران منظر	۱۲	۱۲	۱۳	۱۳	۱۲	۱۲	۷	۷	۷۵
جامعه شناسان	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۳	۱۳	۷	۷	۷۵
روان شناسان	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۳	۱۳	۷	۷	۷۵
شوراهای اسلامی شهر	۱۹	۱۹	۲۳	۲۳	۱۴	۱۴	۹	۱۰	۱۲۲
شهرداری ها	۱۸	۱۸	۲۲	۲۲	۱۴	۱۴	۹	۹	۱۱۷
تأثیرپذیری	۹۸	۹۸	۱۱۴	۱۱۴	۸۰	۸۹	۵۱	۵۲	۷۰۵

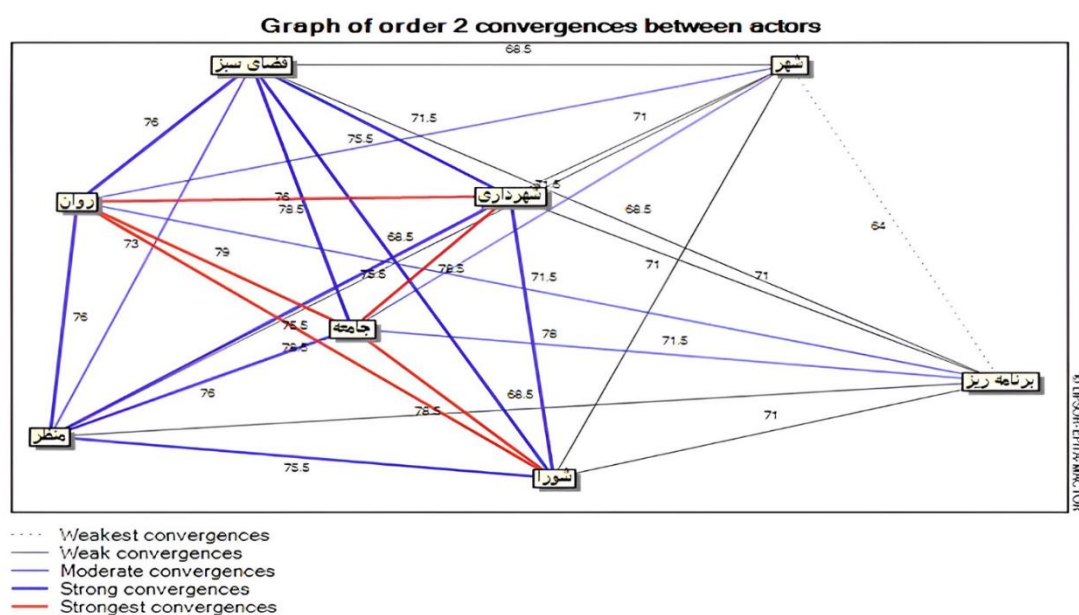
همچنین می توان به میزان رقابت پذیری بازیگران نیز اشاره نمود که در آن شوراهای اسلامی شهر با امتیاز ۲ دارای بیشترین قدرت رقابت پذیری بین بازیگران هستند به عبارت دیگر، بیشترین تأثیرگذاری بر تصمیمات را دارند و شهرداری ها با امتیاز ۱/۸ در رتبه دوم میزان رقابت پذیری یا اثرگذاری قرار گرفته اند، همچنین در مقابل، مهندسان فضای سبز و معماران منظر با امتیاز ۰/۶ رقابت پذیری پایینی را در مقایسه با سایر بازیگران نشان می دهند و بیشترین تأثیر را از سایر بازیگران می پذیرند (جدول ۳).

جدول ۳- میزان رقابت پذیری بازیگران نسبت به یکدیگر

ردیف	بازیگران	میزان رقابت پذیری
۱	شهرسازان	۰/۸
۲	برنامه ریزان شهری	۰/۸
۳	مهندسان فضای سبز	۰/۶
۴	معماران منظر	۰/۶
۵	جامعه شناسان	۰/۷
۶	روان شناسان	۰/۷
۷	شوراهای اسلامی شهر	۲
۸	شهرداری ها	۱/۸

در ارتباط با همگرایی بازیگران می توان بیان نمود که جامعه شناسان و روانشناسان با امتیاز ۷۹ بیشترین همگرایی و برنامه ریزان شهری و شهرسازان با امتیاز ۶۴ کمترین همگرایی را بین بازیگران از خود نشان داده اند. بر طبق رویکرد تحقیق که مبنی بر توجه به تعاملات اجتماعی در پارک های شهری می باشد همگرایی قوی بین دو تخصص جامعه شناسان و روانشناسان که هر دو مبتنی بر اصول جمعیت شناختی هستند کاملاً قابل درک بوده و نشان از تأیید نتایج نیز می باشد، همچنین از همگرایی های قوی بین

بازیگران می‌توان به همگرایی بین جامعه‌شناسان با شوراهای اسلامی شهر، شهرداری‌ها و روانشناسان با شوراهای اسلامی و شهرداری‌ها با امتیاز ۷۸/۵ و در مقابل از همگرایی‌های ضعیف بین بازیگران می‌توان به همگرایی بین شهرسازان با مهندسان فضای سبز و معماران منظر با امتیاز ۶۸/۵ اشاره نمود، جامعه‌شناسان، روانشناسان، شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها بازیگرانی هستند که دارای قوی‌ترین همگرایی‌ها با یکدیگر می‌باشند و نشان‌دهنده نزدیکی نظرات این بازیگران با همدیگر نسبت به اهداف پژوهش است. همچنین هیچ واگرایی بین بازیگران نسبت به اهداف و رویکردهای موجود در تحقیق مشاهده نشد (شکل ۳). در رابطه با میزان موافقت و مخالفت بازیگران در دستیابی به اهداف و رویکردهای موجود در تحقیق مشخص گردید که ۴ هدف شامل طراحی فضاهای مکث در پارک‌های شهری، برقراری امنیت و ایمنی در پارک‌های شهری، در نظر گرفتن بازی‌های گروهی و استفاده از نیمکت‌های گروهی با امتیاز ۳۲ دارای بیشترین موافقت در جهت دستیابی به اهداف و رویکردهای موجود در تحقیق هستند و پرهیز از طراحی‌های پیچیده امتیاز با ۲۶ در جایگاه ضعیف‌ترین اهداف و رویکردها به جهت دستیابی از نظر بازیگران قرار گرفت، همچنین هیچ هدفی مورد مخالفت هیچ بازیگری قرار نگرفته است (شکل ۴).

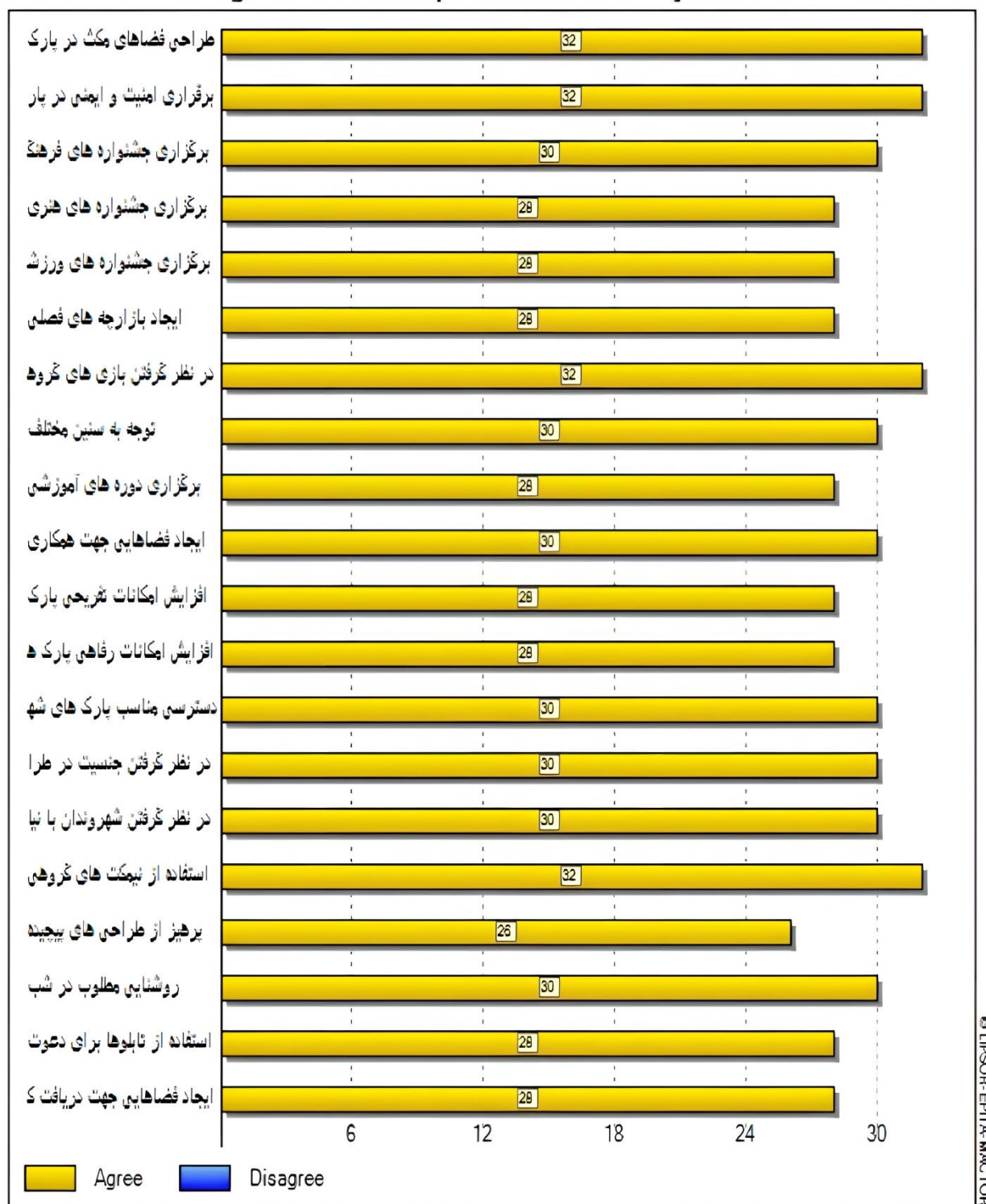

شکل ۳- میزان همگرایی بین بازیگران

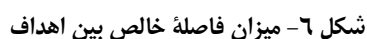
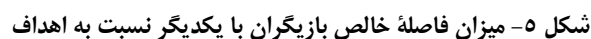
در ادامه می‌توان به فاصله خالص بین بازیگران نسبت به اهداف اشاره نمود که در ارتباط با همگرایی بازیگران می‌توان بیان نمود که جامعه‌شناسان با روانشناسان با امتیاز ۷۹ بیشترین همگرایی و برنامه‌ریزان شهری با شهرسازان با امتیاز ۶۴ کمترین همگرایی را بین بازیگران از خود نشان داده‌اند. براساس رویکرد تحقیق که مبنی بر توجه به تعاملات اجتماعی در پارک‌های شهری است، همگرایی قوی بین دو تخصص جامعه‌شناسان و روانشناسان که هر دو مبتنی بر اصول جمعیت‌شناختی هستند کاملاً قابل درک بوده و نشان از تأیید نتایج نیز است، همچنین از همگرایی‌های قوی بین بازیگران می‌توان به همگرایی بین جامعه‌شناسان با شوراهای اسلامی شهر، شهرداری‌ها و روانشناسان با شوراهای اسلامی و شهرداری‌ها با امتیاز ۷۸/۵ و در مقابل از همگرایی‌های ضعیف بین بازیگران می‌توان به همگرایی بین شهرسازان با مهندسان فضای سبز و معماران منظر با امتیاز ۶۸/۵ اشاره نمود. لازم به ذکر است که نتایج این بخش با بخش همگرایی بین بازیگران با یکدیگر مطابقت کامل دارد و نشان از اعتبار نتیجه حاصل شده است (شکل ۵). همچنین فاصله خالص بین اهداف نشان می‌دهد که اهداف طراحی فضاهای مکث در پارک‌های شهری، برقراری امنیت و ایمنی در پارک‌های شهری، در نظر گرفتن بازی‌های گروهی و استفاده از نیمکت‌های گروهی دارای بیشترین همگرایی از جانب بازیگران بوده‌اند و احتمال وقوع این اهداف بیشتر از سایر اهداف است و اهداف پرهیز از طراحی‌های پیچیده، افزایش امکانات تفریحی پارک‌های شهری، استفاده از تابلوها برای دعوت به همکاری اجتماعی، ایجاد فضاهایی جهت دریافت کمک شهروندان،

برگزاری دوره های آموزشی و برگزاری جشنواره های ورزشی کمترین همگرایی را از جانب بازیگران نشان می دهند که به معنی احتمال پایین وقوع این اهداف یا تمایل کم بازیگران برای به کار بردن آنها است (شکل ۶).

Histogram of actor's implication towards its objectives 2MAO

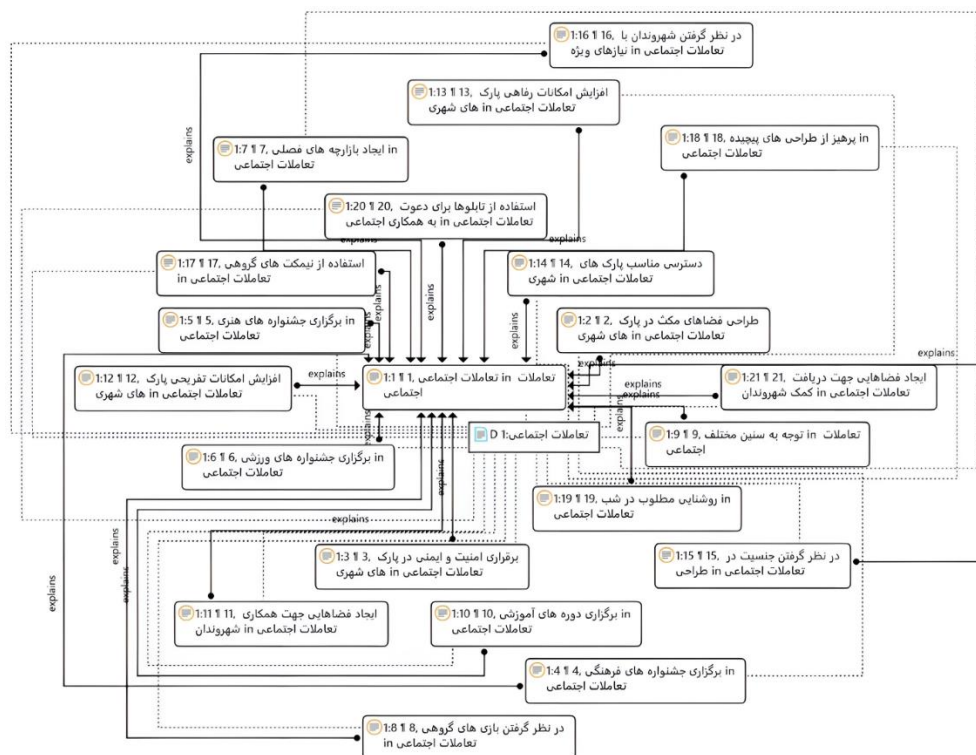

شکل ۴- میزان موافقت و مخالف بازیگران نسبت به اهداف

در مجموع بررسی‌ها می‌توان بیان نمود که شوراهای اسلامی شهر و شهرداران می‌توانند با تصمیمات خود تأثیر قابل توجهی را در عملکرد سایر بازیگران دخیل در برنامه‌ریزی و طراحی پارک‌های شهری با رویکرد تعاملات اجتماعی بر جای بگذارند، همچنین برنامه‌ریزان شهری و شهرسازان به‌عنوان بازیگرانی که بعد از شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها بیشترین تأثیرگذاری را نشان داده‌اند، می‌توانند در حد قابل ملاحظه‌ای بر روند مذکور اثر بگذارند. بازیگران یاد شده باید موارد تخصصی مرتبط با برنامه‌ریزی و طراحی پارک‌های شهری با رویکرد تعاملات اجتماعی را با سایر بازیگران به اشتراک گذاشته و عملکرد آنان را در راستای پیاده‌سازی محورهای افزایش تعاملات اجتماعی شهری از طریق پارک‌های شهری سوق دهند. این تأثیرات از سوی بازیگران بیان شده می‌تواند نتیجه مثبت و منفی داشته باشد که نتایج مذکور به نوع تصمیم بستگی دارد. شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها علاوه بر اینکه به‌عنوان بازیگران تأثیرگذار معرفی گردیدند، رقابت‌پذیرترین بازیگران نیز شناخته شدند و این نشان‌دهنده قدرت تصمیم‌گیری این نهادها به نسبت سایر بازیگران است چرا که با تصویب برنامه‌های دقیق و تخصصی توسط این بازیگران مسیر سایر بازیگران مشخص می‌گردد. همان‌طور که گفته شد جامعه‌شناسان، روانشناسان، شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها بازیگرانی

هستند که دارای قوی‌ترین همگرایی‌ها با یکدیگر هستند و نشان‌دهنده نزدیکی نظرات این بازیگران با همدیگر نسبت به اهداف پژوهش است. بازیگران مذکور بیشترین تأثیرگذاری را نسبت به سایر بازیگران به خود اختصاص داده‌اند و در همین راستا این بازیگران بیشترین همگرایی را با یکدیگر نشان می‌دهند و بین آنها هیچ واگرایی نیز مشاهده نشده است. همچنین در بین اهداف تحقیق نیز ۴ هدف افزایش طراحی فضاهای مکث در پارک‌های شهری، برقراری امنیت و ایمنی در پارک‌های شهری، در نظر گرفتن بازی‌های گروهی و استفاده از نیمکت‌های گروهی بیشترین توجه را از جانب بازیگران به خود اختصاص داده‌اند. در اهداف یاد شده، جنبه کار گروهی و امنیت فضاهای شهری شاخص‌های مذکور که مطابق با رویکرد تعاملات اجتماعی است حاکی از اهمیت توجه به گروهی کار کردن در یک فضای امن است و روند صحیح تحقیق در راستای دستیابی به هدف پژوهش را نشان می‌دهد. مقایسه بین نتایج پژوهش‌های گذشته و این پژوهش نشان می‌دهد که از بین پژوهش‌های صورت گرفته در ارتباط با فضاهای شهری و تعاملات اجتماعی، نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش Pejooohanfar و Paknahad (۲۰۱۷) در نفوذپذیری و خوانایی، Ghaedrahmati و همکاران (۲۰۱۷) در امنیت، خلق رویدادهای اجتماعی و دسترسی، Abbaszadeh Surami و Pouraman Hir (۲۰۲۳) در امنیت، Sheikhi و همکاران (۲۰۱۶) در امنیت و خوانایی، Leghai و همکاران (۲۰۱۱) در ایجاد رویدادهای اجتماعی، Nassirpou و Molaei Birgani (۲۰۲۱) در امنیت، نیمکت مناسب و فضاهای مکث Jalilisadrabad و Jalilisadrabad (۲۰۲۵) در امنیت، مبلمان، دسترسی و خوانایی هم‌راستا است. نتایج تحقیق Azimi و Karimi (۲۰۲۴)، Savari و Haghghatian (۲۰۲۴) و Nabizadeh و همکاران (۲۰۲۳) مرتبط با تعاملات اجتماعی در فضاهای شهری بدون استفاده از رویکرد آینده‌پژوهی است. در صورتی که تحقیق حاضر آینده‌پژوهی برنامه‌ریزی و طراحی پارک‌های شهری را برای بهبود تعاملات اجتماعی در این اماکن بررسی می‌نماید و دارای رویکرد تخصصی ویژه است. در نهایت با بررسی تحقیقات گذشته مشخص می‌گردد که تحقیق حاضر با سایر تحقیقات در زمینه پارک‌های شهری و تعاملات اجتماعی متفاوت بوده و برای اولین بار تأکید بر آینده‌پژوهی برنامه‌ریزی و طراحی پارک‌های شهری با رویکرد تعاملات اجتماعی را در اولویت قرار داده است همچنین در تحقیقات مرتبط با پارک‌های شهری، هر دو جنبه طراحی پارک‌های شهری و تعاملات اجتماعی از جانب پژوهشگران در حد قابل قبولی مورد توجه قرار نگرفته است و تحقیق حاضر این شکاف موجود در تحقیقات مرتبط با پارک‌های شهری را بر طرف می‌نماید؛ بنابراین این پژوهش دارای نوآوری در موضوع، روش و نتایج است که می‌تواند برای برنامه‌ریزان شهری، طراحان شهری و مسئولان شهری مفید بوده و در امور تخصصی مورد استفاده قرار گیرد (شکل ۷).

نتیجه گیری

پارک‌های شهری عاملی مهم و تأثیرگذار در بهبود شرایط شهرها هستند و برهمین اساس باید در تقویت فضاهای مذکور در شهرها برنامه‌ریزی‌های مدون و کاملی صورت گیرد؛ بنابراین در همین راستا پژوهش حاضر با هدف آینده‌پژوهی برنامه‌ریزی و طراحی پارک‌های شهری با رویکرد تعاملات اجتماعی انجام گرفت و مشخص گردید که شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها تأثیرگذارترین بازیگران، همچنین برنامه‌ریزان شهری و شهرسازان به‌عنوان بازیگرانی که بعد از شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها بیشترین تأثیرگذاری را نشان داده‌اند، معرفی شده‌اند و در نهایت مهندسان فضای سبز و معماران منظر به‌عنوان بازیگران تأثیرپذیر یا مغلوب شناخته شدند. در ارتباط با میزان رقابت‌پذیری بازیگران نیز می‌توان گفت که شوراهای اسلامی شهر دارای بیشترین قدرت رقابت در بین بازیگران شناخته شدند و شهرداری‌ها در رتبه دوم رقابت‌پذیری قرار گرفتند. این موضوع نشان‌دهنده قدرت تأثیرگذاری دو بازیگر مذکور بوده و جهت‌دهی تصمیمات این بازیگران برای سایر بازیگران دخیل را به‌خوبی نمایان می‌سازد و هم‌سویی کاملاً دقیقی با میزان تأثیرگذاری بازیگران دارد. جامعه‌شناسان، روانشناسان، شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها بازیگرانی هستند که دارای قوی‌ترین همگرایی‌ها با یکدیگر هستند و نشان‌دهنده نزدیکی نظرات این بازیگران با همدیگر نسبت به اهداف پژوهش است. با دقت در تخصص بازیگرانی که بیشترین همگرایی را دارند نمایان می‌شود که این تخصص‌ها به روابط اجتماعی، انسانی و اجرایی نمودن رویکردها در تقویت این روابط مرتبط هستند و همگرا بودن این بازیگران در راستای تقویت اهداف تعاملات اجتماعی کاملاً قابل درک بوده و نیز نشان از نتایج قابل اطمینان پژوهش است. در واگرایی بازیگران مشخص گردید که هیچ‌گونه واگرایی بین آنها در راستای دستیابی به اهداف تحقیق مشاهده نمی‌شود و این موضوع اهمیت اهداف را نشان می‌دهد. در فاصله خالص بین بازیگران نیز همچون بخش همگرایی بازیگران محوریت با جامعه‌شناسان است و همان‌طور که واضح است این بازیگر تأثیر مستقیمی در بهبود تعاملات اجتماعی شهروندان دارد بنابراین گزینه دیگر از درستی و قابل اعتماد بودن نتایج محسوب می‌گردد.

بررسی بخش اهداف مشخص نمود که ۴ هدف شامل افزایش طراحی فضاهای مکث در پارک‌های شهری، برقراری امنیت و ایمنی در پارک‌های شهری، در نظر گرفتن بازی‌های گروهی و استفاده از نیمکت‌های گروهی دارای بیشترین توافق از جانب بازیگران در راستای دستیابی به اهداف می‌باشند. در ادامه این فرآیند چهار هدف ذکر شده بیشترین بسیج عمومی یا تمایل بازیگران نسبت به اجرایی شدن اهداف را نیز کسب نموده‌اند. این موضوع نشان‌دهنده اهمیت به‌سزای این چهار هدف از نظر بازیگران بوده و احتمال تحقق این اهداف در راستای تقویت تعاملات اجتماعی شهروندان با محوریت پارک‌های شهری از سایر اهداف موجود بسیار بالا می‌باشد و دلیلی دیگر بر درستی و قابل اعتماد بودن نتایج است. همچنین هیچ هدفی مورد مخالفت بازیگران قرار نگرفت. بر همین اساس می‌توان بیان نمود که تمامی اهداف جهت پیاده‌سازی برای تقویت تعاملات اجتماعی مورد تأیید است. در مجموع در رابطه با اهداف، نتایج نشان داد که هدف پرهیز از طراحی‌های پیچیده کمترین توجه و هم‌سویی را از جانب بازیگران به‌خود اختصاص داده‌اند و به این معنی می‌باشد که هدف اشاره شده پایین‌ترین احتمال وقوع و تحقق را در بین سایر اهداف دارند. به‌طور کلی می‌توان بیان کرد که تصمیمات گرفته شده توسط شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها بیشترین تأثیر را بر پیاده‌سازی اهداف مبتنی بر تقویت تعاملات اجتماعی و همچنین عملکرد سایر بازیگران مرتبط با فرآیند مذکور دارند. بنابراین دو بازیگر ذکر شده باید تصمیمات تخصصی و منطبق با شرایط منطقه مورد نظر را در دستور کار خود قرار دهند و مصوبه‌ها و برنامه‌ریزی‌های تخصصی محور را در اختیار سایر بازیگران قرار دهند تا این تصمیمات همچون پل ارتباطی و راهگشای عملکرد سایر بازیگران در اجرای نقش خود باشند. همچنین برنامه‌ریزان شهری، شهرسازان، جامعه‌شناسان، روانشناسان، مهندسان فضای سبز و معماران منظر نیز به‌عنوان دیگر بازیگران در فرآیند پیاده‌سازی اهداف مبتنی بر تقویت تعاملات اجتماعی باید ارتباط بین خود را تقویت نموده و تصمیمات هم‌راستایی را اتخاذ نمایند تا این تصمیمات مکمل یکدیگر شده و از ایجاد مانع و مشکلات جلوگیری گردد. پس شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌ها باید مصوبه‌های تخصص محور، برنامه‌ریزان شهری و شهرسازان برنامه‌ریزی‌های تخصص محور، جامعه‌شناسان و روانشناسان مشاوره‌های تخصص محور و نیز مهندسان فضای سبز و معماران منظر باید با طراحی‌های تخصص محور در راستای پیاده‌سازی اهداف مبتنی بر تقویت تعاملات اجتماعی نقش خود را ایفا نمایند تا فضاهای شهری برنامه‌ریزی و طراحی شده منطبق با اصول تخصصی و مناسب با شرایط منطقه باشند که بتوانند بهترین عملکرد و بالاترین کارایی را به جامعه

- مورد نظر ارائه دهند و در نهایت موجب افزایش تعاملات اجتماعی میان شهروندان شوند. در راستای نتایج به دست آمده می توان راهکارها و پیشنهادهای زیر را ارائه نمود:
- ۱- جایگزینی متخصصین رشته های مهندسی فضای سبز و معماری منظر با رشته های غیر مرتبط در مسائل مربوط به پارک و پارک سازی
 - ۲- مشورت گرفتن از متخصصین رشته های مهندسی فضای سبز و معماری منظر در تصمیم گیری های شورای اسلامی و شهرداری های شهرها
 - ۳- اولویت قرار دادن مسائل مرتبط با تخصص جامعه شناسی و تخصص روانشناسی در تصمیم گیری های مربوط با تعاملات اجتماعی

References

- Abbaszadeh Surami, M., Pouraman Hir, V., 2023. Investigating the factors affecting the social functions of urban parks (case study: Tonekabon's Young and Mother Parks), *Human Settlement Planning Studies* 1(18), 81-96.
- Amirfakhrian, M., Arab, M., Jambarjooghi, M., 2023. Investigating the ability to be present and the factors affecting social interactions in urban spaces (case example: Mellat Park in Mashhad). *Geography and Regional Urban Planning* 14(50), 88-55.
- Askarizad, R., Safari, H., 2020. The influence of social interactions on the behavioral patterns of the people in urban spaces (case study: The pedestrian zone of Rasht Municipality Square, Iran), *Cities* 101, 102687.
- Azimi, M., Karimi, S., 2024. The role of physical elements in social interactions in urban public spaces (case study: the area of Rezvan Park in the city of Qorveh). *Urban Space and Social Life*.
- Bazrafshan, M., Mikaeili Tabrizi, A., Bauer, N., Kienast, F., 2021. Place attachment through interaction with urban parks: A cross-cultural study. *Urban Forestry & Urban Greening* 61, 127103.
- Bertram, C., Meyerhoff, J., Rehdanz, K., Wüstemann, H. (2017). Differences in the recreational value of urban parks between weekdays and weekends: A discrete choice analysis. *Landscape and Urban Planning* 159, 5-14.
- Cao, J., Kang, J., 2019. Social relationships and patterns of use in urban public spaces in China and the United Kingdom, *Cities* 93, 188-196.
- Chan, K.W., 2010 Fundamentals of China's urbanization and policy, *China Review*, 63-93.
- Chen, Sh., Sleipness, O., Christensen, K., Yang, B., Park, K., Knowles, R., Yang, Zh., Wang, H., 2024. Exploring associations between social interaction and urban park attributes: Design guideline for both overall and separate park quality enhancement. *Cities* 145, 104714.
- Chen, X., Kang, J., 2023. Natural sounds can encourage social interactions in urban parks, *Landscape and Urban Planning*, 239, 104870.
- Chiesura, A., 2004. The role of urban parks for the sustainable city. *Landscape and Urban Planning* 68(1), 129-138.
- Coley, R.L., Kuo, F.E., Sullivan, W.C., 1997. Where does community grow? The social context created by nature in Urban Public Housing. *Environment and Behaviour* 29(4), 468-494.
- Flap, H., Voßker, B., 2005. Gemeenschap, informele controle en collectieve kwaden. In: Voßker, B. (Ed.), *Burgers in de buurt: samen leven in school, wijk en vereniging*. Amsterdam University Press, Amsterdam, pp. 41-70.
- Ghaedrahmati, S., Rezaali, M., Hashemi Zehi, S., Javan, F., 2017. Components influencing promotion of social interactions in urban parks (Case Study: Zabol City). *Human Geography Research* 49(4), 901-915.
- Guan, X., Wei, H., Lu, Sh., Dai, Q., Su, H., 2018. Assessment on the urbanization strategy in China: Achievements, challenges and reflections, *Habitat International* 71, 97-109.
- Han, B., Cohen, D., McKenzie, T.L., 2013. Quantifying the contribution of neighborhood parks to physical activity. *Preventive Medicine* 57(5), 483-487.
- Hartig, T., Evans, G.W., Jamner, L.D., Davis, D.S., Garling, T., 2003. Tracking restoration in natural and urban field settings. *Journal of Environmental Psychology* 23, 109-123.
- Houlden, V., Weich, S., Porto de Albuquerque, J., Jarvis, S., Rees, K., 2018. The relationship between greenspace and the mental wellbeing of adults: a systematic review. *PLoS One* 13(9), e0203000

- Jalilisadrabad, S., jalilisadrabad, S., 2025. Strategic Planning of Public Spaces in Order to Promote and Benefit from Social Interactions, Case Study: District 10 of Tehran Municipality. *Journal of Geographical Sciences* 25(76), 262-283.
- James, P., Hart, J., Banay, R., Laden, F., 2016. Exposure to greenness and mortality in a nationwide prospective cohort study of women. *Environmental health perspectives* 124 (9), 1344-1352.
- Junyi, L., et al., 2022. Landscape Evaluation on Urban Waterfront under Semantic Segmentation Technology—Taking Xihu Park and Zuohai Park in Fuzhou as Examples. *Chinese Landscape Architecture* 38, 92-97.
- Kamei, M., Wangmo, T., Leibowicz, B., Nishioka, Sh., 2021. Urbanization, carbon neutrality, and Gross National Happiness: Sustainable development pathways for Bhutan. *Cities* 111, 102972.
- Kaplan, R., Kaplan, S., 1989. *The Experience of Nature. A Psychological Perspective*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Kim, J., Kaplan, R., 2004. Physical and psychological factors in sense of community: new urbanist Kentlands and nearby Orchard Village. *Environment and Behavior* 36(3), 313-340.
- Kuo, F.E., Sullivan, W.C., Wiley, A., 1998. Fertile ground for community: inner-city neighbourhood common spaces. *American Journal of Community Psychology* 26, 823-851.
- Leghai, H., Hasibi, A., Fallah Farbod, Sh., 2011. Strategies for revitalizing and organizing urban parks with the aim of improving ecological and social quality (Case study: City Park located in Sanglaj neighborhood). *Natural Resources Sciences and Technologies* 6(3), 114-99.
- Li, J., Huang, Z., Zhu, Zh., Ding, G., 2024. Coexistence Perspectives: Exploring the impact of landscape features on aesthetic and recreational values in urban parks. *Ecological Indicators* 162, 112043.
- Li, Z., Liu, Q., Zhang, Y., Yan, K., Yang, Y., Xu, P., 2022. Characteristics of Urban Parks in Chengdu and Their Relation to Public Behaviour and Preferences. *Sustainability* 14.
- Maas, J., van Dillen, S.M.E., Verheij, R.A., Groenewegen, P.P., 2009. Social contacts as a possible mechanism behind the relation between green space and health. *Health & Place* 15(2), 586-595.
- Markevych, I., Schoierer, J., Hartig, T., Chudnovsky, A., Hystad, P., Dzhambov, A., de Vries, S., Triguero-Mas, M., Brauer, M., Nieuwenhuijsen, M., Lupp, G., Richardson, E., Astell-Burt, T., Dimitrova, D., Feng, X., Sadeh, M., Standl, M., Heinrich, J., Fuertes, E., 2017. Exploring pathways linking greenspace to health: Theoretical and methodological guidance. *Environmental Research* 158, 301-317.
- Mouratidis, K., 2018. Built environment and social well-being: How does urban form affect social life and personal relationships?. *Cities* 74, 7-20.
- Mouratidis, K., 2021. Urban planning and quality of life: A review of pathways linking the built environment to subjective well-being. *Cities* 115, 103229.
- Nabizadeh, T., Tohidfam, M., Davoudi, A. A., Safaverdi, S., 2023. Measuring the impact of unethical behaviors on the reduction of citizens' social trust in good governance; Case study: Mashhad metropolis. *Socio-Cultural Strategy* 12(2), 715-744.
- Nassirpou, F. Z., Molaei Birgani, N., 2021. Principles and criteria for designing urban public spaces with the approach of strengthening the social interactions of space users (Case study of Kianpars beach park). *Geography and Human Relationships* 4(1), 330-349.
- Patino, J., Martinez, L., Valencia, I., Duque, J., 2023. Happiness, life satisfaction, and the greenness of urban surroundings. *Landscape and Urban Planning* 237, 104811.
- Pejoohanfar, M., Paknahad, H., 2017. Improving the spatial quality of urban parks in order to increase social interactions of citizens (case study of Gorgan city parks). *Journal of Geographical Space Planning* 7(26), 188-183.
- Pretty, G.M.H., Andrewes, L., Collett, C., 1994. Exploring adolescents' sense of community and its relationship to loneliness. *Journal of Community Psychology* 22, 346-358.
- Prezza, M., Amici, M., Roberti, T., Tedeschi, G., 2001. Sense of community referred to the whole town: its relations with neighboring, loneliness, life satisfaction, and area of residence. *Journal of Community Psychology* 29(1), 29-52.
- Sajedi, S., Vafadari Komarolya, D., 2025. Investigating factors affecting the role of historical buildings in urban tourism with a future research approach. *Journal of Sustainable Urban & Regional Development Studies (JSURDS)* 6(1), 219-235.
- Savari, M., Haghighatian, M., 2024. Structural modeling of social and cultural factors affecting social harmony in Ahvaz metropolis. *Socio-Cultural Strategy* 13(1), 397-424.

- Sheikhi, D. H., Abbasnejad, H., Haghani, E., 2016. Improvement of Spatial Quality of Urban Parks in Order to Increase Social Efficiency and Prevent Abnormal Crimes Case Study: Mellat Park in Ilam. *Geography and Territorial Spatial Arrangement* 6(21), 139-152.
- Soanes, K., Lentini, P.E., 2019. When cities are the last chance for saving species. *Frontiers in Ecology and the Environment* 17(4), 225–231
- Syamili, M.S., Takala, T., Korrensalo, A., Tuittila, E-S., 2023. Happiness in urban green spaces: A systematic literature review. *Urban Forestry & Urban Greening* 86, 128042.
- Toth, F. L., 2003. *Ecosystems and human well-being: A framework for assessment*. Island Press.
- Turgut, Y., Lazarova-Molnar, S., 2025. Exploring urban segregation dynamics: A hub-based agent model integrating preferences, social interactions, and policy interventions. *Cities* 156, 105576.
- UN (United Nations)., 2019. *World Urbanization Prospects: The 2018 Revision (ST/ESA/ SER.A/420)*. New York: United Nations. Department of Economic and Social Affairs, Population Division.
- UNECE (United Nations Economic Commission for Europe)., 2021. *Sustainable Urban and Peri-Urban Forestry: An Integrative and Inclusive Nature-Based Solution for Green Recovery and Sustainable. Healthy and Resilient Cities*. Policy brief. New York: United Nations.
- UN-Habitat (United Nations Human Settlements Programme)., 2022. *World Cities Report 2022*. United Nations Human Settlements Programme.
- Vafadari Komarolya, D., Kafi, M., Khansefid, M., 2023. Investigating the Preventive Factors of People in the Society from Attending Urban Parks during the COVID-19 Pandemic. *Journal Of Horticultural Science* 37(1), 231-243.
- Vafadari Komarolya, D., Nazmfar, H., Hami, A., Yazdani, M. H., 2024. Identifying of the aesthetic indicators of the urban landscape. *Geography* 22(82), 149-164.
- Vafadari Komarolya, D., Nazmfar, H., Hami, A., Yazdani, M.H., 2024. Analyzing and Identifying the indicators of planning and designing a happy urban landscape. *Journal of Sustainable Urban & Regional Development Studies (JSURDS)* 5(4), 69-86.
- Vafadari Komarolya, D., poudineh gazaaghi, P., Kafi, M., 2023. The Effect of the Epidemic of Covid-19 on the Amount of Visits by People to Urban Parks. *Passive Defense* 13(4), 77-83.
- Vafadari Komarolya, D., Pourbeirami hir, Y., Vafadari Komarolya, M., 2024. Futuristic design of urban parks with the biophilic urban Approach. *Environment and Interdisciplinary Development* 9(86).
- Vafadari Komarolya, D., Ramezani, A., 2025. Investigating the effect of lighting on the attractiveness of the night landscape of urban parks from the perspective of citizens. *Journal of Sustainable Urban & Regional Development Studies (JSURDS)* 6(1), 140-158.
- Vafadari Komarolya, D., Yousefpour Dokhanyeh, A., Heidari, A., Nazmfar, H., 2024. Future research of factors affecting the acceptability of urban parks with an emphasis on women's parks. *Geographical Engineering of Territory*.
- Vais, AA., Mikhaylov, PV., Popova, VV., Nepovinnikh, AG., Nemich, VN., Andronova, AA., Mamedova, SK., 2023. Carbon Sequestration Dynamics in Urban-Adjacent Forests: A 50-Year Analysis. *Civil Engineering Journal* 9, 2205-2220.
- Vo'iker, B., Flap, H.D., Lindenberg, S., 2007. When are neighbourhoods communities? Community in Dutch neighbourhoods. *European Sociological Review* 23(1), 99-114.
- WHO (World Health Organisation)., 2017. *Urban green spaces: a brief for action*, Copenhagen: World Health Organisation Regional Office for Europe.
- Wolch, J.R., Byrne, J., Newell, J.P., 2014. Urban green space, public health, and environmental justice: The challenge of making cities 'just green enough'. *Landscape and Urban Planning* 125, 234-244.
- Yousefpour Dokhanyeh, A., Vafadari Komarolya, D., 2024. Analysis and recognition of design indicators for planting ornamental plants in urban green spaces. *Journal of Natural Environment* 77(3), 537-549.
- Yousefpour Dokhanyeh, A., Vafadari Komarolya, D., 2024. Analyzing and Identifying the Effects of Using Native Plants in Urban Green Spaces. *Environment and Interdisciplinary Development* 9(84), 55-68. doi: 10.22034/envj.2024.455518.1373
- Zhong, Zh., Chen, Zh., 2022. Urbanization, green development and residents' happiness: The moderating role of environmental regulation. *Environmental Impact Assessment Review* 97, 106900.